

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว
ภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*

DEVELOPMENT STRATEGY IN SPECIAL ECONOMIC ZONE,
SA KAEO PROVINCE UNDER THE ASEAN CONTEXT

วัชรพล เกตุสุภา, วิจิตรา ศรีสอน, สันธาน ชยนนท์

Watcharapon Ketsupa, Wijittra Srisorn, Sunthan Chayanon

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: S59484944010@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบริบทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3. นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน และจัดกลุ่มสนทนา เป็นจำนวน 10 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของหน่วยงานและบุคคลในพื้นที่ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาการจำแนก ชนิดข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า 1. บริบทด้านการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นแนวคิดที่มาจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมายและการบริหารจัดการที่มีลักษณะเฉพาะ การออกกฎหมายที่ค่อนข้างเสรี และการให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่ผู้ที่อาศัยอยู่ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2. การวิเคราะห์ จุดแข็ง คือ ทำเลที่ตั้งของจังหวัดสระแก้วมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ทั้งโครงข่ายถนน โครงข่ายระบบราง และโครงข่ายทางอากาศ จุดอ่อน คือ ภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุนยังไม่ชัดเจน ขาดความพร้อมของหน่วยงานในท้องถิ่น อุปสรรค คือ มีข้อบังคับกฎหมายหลายฉบับจากหลากหลายหน่วยงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และมีข้อจำกัด ส่วนโอกาส คือ การขยายตัวทางด้านการค้าการลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบไปด้วย 1) แผนการปฏิบัติการเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2) ลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ และ 3) ปัจจัยด้านบริบท

คำสำคัญ: การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ; จังหวัดสระแก้ว; ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

*Received July 28, 2021; Revised August 1, 2021; Accepted August 2, 2021

Abstract

Objectives of this research were to: 1. Study the context of development of special economic zone, 2. Analyze the development of special economic zone by using SWOT analysis, and 3. Propose a development strategy of special economic zone under the ASEAN context. This article utilized a qualitative research method. The data were collected from a documentary study, an in-depth interviewing 20 key-informants, and a focus group discussion with 10 participants. The data were analyzed by using content and typological analysis, categorization, and then verified by a triangulation method.

The results showed that 1. the special economic zone concept was derived from the Industrial Estate Authority of Thailand (IEAT). The area was well developed under unique characteristics of a legislation and management, for instance, an enactment based on liberal perspective and with some privileges for the residents in this special zone. 2. From a SWOT analysis, the strength included a suitable geographic location of Sa Kaeo Province in term of a transportation center connecting logistics system including road, rail, and aerial networks. The weaknesses included an unclear overall image of promotion towards special economic zone, lack of readiness from local operating units. The threats were many legal regulations from many official units being applied to special economic zone. The opportunities were seen in an increasing trend of a trade and investment expansion in a special economic zone. 3. The development strategy of special economic zone, Sa Kaeo Province under the ASEAN context consisted of 1) operational plan, 2) features of special economic zone, and 3) contextual factors.

Keywords: The development of special economic zone; Sa Kaeo province; ASEAN

บทนำ

บทบาทของไทยในประชาคมอาเซียน เป็นการพัฒนากิจกรรมทางการค้าในรูปแบบ การริเริ่มและส่งเสริมการค้าชายแดนระหว่างประเทศ ส่งเสริมการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ เป็นยุทธศาสตร์สำหรับดึงดูดนักลงทุนให้เศรษฐกิจมีการขยายตัว เกิดการกระจายรายได้ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (สมศักดิ์ศรีสันติสุข และคณะ, 2560) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่งผลให้มูลค่าทางการค้าระหว่างประเทศคู่ค้าสูงขึ้น เป็นกลไกสำคัญให้การค้าระหว่างประเทศ ปัจจัยขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจไทยเติบโตในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นจนถึงปัจจุบัน (ศุภวุฒิ สายเชื้อ, 2553)

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดตั้ง ให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม รัฐบาลสนับสนุนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดหาพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อให้เช่า การพัฒนาด้านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมือง การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ สนับสนุนและสิทธิประโยชน์แก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กฎระเบียบ ข้อบังคับ ด้านแรงงานต่างด้าว (พรพิมล ปลั่งศรีสกุล และคณะ, 2560) อุตสาหกรรมที่ลงทุนดำเนินกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ การอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐ หากอยู่ภายใต้ประเภทกิจการที่กำหนดธุรกิจจะได้รับสิทธิประโยชน์จากมาตรการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้รับเอกสิทธิ์จากมาตรการภาษีของกรมสรรพากร มาตรการสนับสนุนจากกระทรวงการคลัง มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการค้าของกรมศุลกากร มาตรการขอสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำพิเศษเพื่อการลงทุน มาตรการสนับสนุนเป็นรูปธรรมในด้านการใช้แรงงาน ข้อกำหนดให้แรงงานต่างด้าวรับอนุญาตเดินทาง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2559) ประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือเป็น Hub ไทยสามารถประกอบกิจกรรมทางการค้านำเข้าและส่งออกสินค้า การรวมกลุ่มการค้าและการเปิดเสรีทางการค้า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน วัตถุประสงค์การช่วยเหลือ เกื้อกูล สนับสนุนผลประโยชน์ทางการค้าและการลงทุน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน ด้านการค้าและการลงทุน มีผลการวิจัยของต่างชาติชี้ให้เห็นว่า มูลค่าของที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีแนวโน้มที่จะมีราคาสูงขึ้น (Brussevich, 2020)

ประเทศไทยดำเนินโครงการกำหนดสิทธิประโยชน์และปัจจัยกระตุ้นทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแรงจูงใจสำหรับนักธุรกิจให้ตัดสินใจเข้าไปลงทุน อนุมัติงบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม ขนส่ง และโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพ มีการดูแลจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก บุคคลากรที่จำเป็น

ต่อการค้าการลงทุน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญด้านการค้าและการลงทุน การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ระบบไฟฟ้า ประปา และระบบสารสนเทศ เพื่อให้ไทยเป็นประตูการค้าที่สำคัญสำหรับการกระจายสินค้าและบริการของประชาคมอาเซียนไปยังกลุ่มประเทศอินโดจีน (ปริพัฒน์ ผลาสินธุ์, 2561) จังหวัดสระแก้วมีชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา การค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา ผ่านจังหวัดสระแก้ว ประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้า มีอัตราการเจริญเติบโตของการค้าชายแดนอยู่ที่ร้อยละ 30 ต่อปี (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2561) จังหวัดสระแก้วกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา “สร้างเสริมศักยภาพของคนในชุมชน และในพื้นที่ตามแนวชายแดนให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางการค้าด้วยความปลอดภัย มั่นคง ยั่งยืน สนับสนุนการแข่งขันด้านการค้าของประชาคมอาเซียน” (สายฝน แห่หลงล่า, 2561) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กำหนดยุทธศาสตร์บนรากฐานเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงและยั่งยืนบนพื้นฐานความรู้ ก่อให้เกิดผลกระทบการเปลี่ยนแปลงในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความเป็นอยู่ (Sira et al., 2020) กำหนดทิศทางการพัฒนาในระดับภูมิภาค ด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การบริการ พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนให้เป็นจุดท่องเที่ยวเดียวกัน เป็นศูนย์กลางการค้า และการขนส่งระหว่างประเทศ เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน เป็นประตูสู่เศรษฐกิจโลกการบริหารธุรกิจรวมทั้งการพาณิชย์ในระดับนานาชาติ (สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาบริบทการพัฒนาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในการพัฒนา และนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และจัดสนทนากลุ่ม ด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง จำนวน 20 ท่าน จัดสนทนากลุ่ม เจ้าหน้าที่ระดับสูงของจังหวัด เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ นักการเมืองท้องถิ่นผู้ประกอบการธุรกิจจังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 ท่าน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การจัดกลุ่มข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การจำแนกชนิดข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทด้านการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว เป็นการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมายและการบริหารจัดการที่มีลักษณะเฉพาะการออกกฎหมายที่ค่อนข้างเสรี และการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2. การวิเคราะห์ จุดแข็ง คือ ทำเลที่ตั้งของจังหวัดสระแก้วมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ โครงข่ายถนน โครงข่ายระบบราง และโครงข่ายทางอากาศ จุดอ่อน คือ ภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุนยังไม่ชัดเจน ขาดความพร้อมของหน่วยงานในท้องถิ่น ได้แก่ บุคลากร พื้นที่ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม อุปสรรค มีข้อบังคับกฎหมายหลายฉบับ โอกาส คือ การขยายตัวทางด้านการค้าการลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3. ใช้ยุทธศาสตร์ OFC Strategy ได้แก่ 1. แผนปฏิบัติการเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Operational Plan) 2. ลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Features of Special Economic Zone) และ 3. ปัจจัยด้านบริบท (Contextual Factors)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บริบทด้านการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว เป็นการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมายและการบริหารจัดการที่มีลักษณะเฉพาะการออกกฎหมายที่ค่อนข้างเสรี และการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ มนอัคระผดุง (2557) เรื่อง การ

จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า สิทธิประโยชน์ที่เสนอให้กับนักลงทุนในรูปแบบของภาษี การอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน การบริการขั้นพื้นฐาน ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคม ระบบขนส่ง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบสารสนเทศ การจัดการและการบริหารระบบ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีมาตรฐาน การบริหารจัดการด้านสุขอนามัย และการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

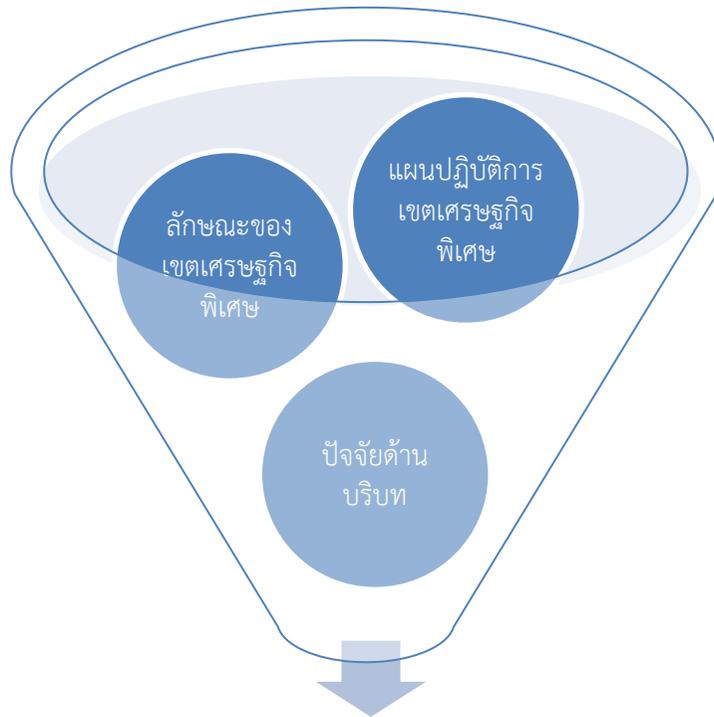
2. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับจุดแข็ง พบว่า จังหวัดสระแก้วมีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ของตำแหน่งที่ตั้ง มีลักษณะของภูมิรัฐศาสตร์ที่เหมาะสมในการพัฒนาขึ้นเป็นศูนย์กลางการค้าชาย การคมนาคมขนส่ง ที่สามารถเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ โดยมีโครงข่ายถนน โครงข่ายระบบราง อีกทั้งโครงข่ายทางอากาศที่มีความพร้อมสูง พื้นที่ตัวจังหวัดมีอาณาเขตติดต่อกับเมืองใหญ่ที่มีการพาณิชย์โดยรอบ คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชลบุรี จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และยังมีพื้นที่แนวชายแดนติดต่อกับจังหวัดของประเทศเพื่อนบ้าน อันได้แก่ ปอยเปต และ พนมเปญ ของกัมพูชา ตลอดจนยาวไปถึงเวียดนามใต้ผ่านไปทางแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ นับได้ว่าเป็นตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่และอยู่ใกล้กับท่าเรือ ถือเป็นปัจจัยเสริมในด้านความคุ้มค่าสำหรับการตัดสินใจเพื่อค้าและการลงทุน จุดอ่อน พบว่า เป็นสิ่งที่เกิดกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ ด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ผู้ประกอบการถือเป็นผู้เช่าในการใช้ประโยชน์จากที่ดินในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้ขาดแรงจูงใจในการใช้สิทธิประโยชน์จากการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ของผู้ประกอบการ อุปสรรค พบว่า มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษจำนวนหลายฉบับและจากหลายหน่วยงานของรัฐ แต่ละหน่วยงานมีความพยายามที่จะบังคับใช้กฎหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีข้อแตกต่างของกฎหมายระหว่างไทยกับกัมพูชา ด้านโอกาส พบว่า บริเวณเขตเศรษฐกิจพิเศษในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานพร้อมทั้งมีระบบสาธารณูปโภคที่มีมาตรฐานและมีความพร้อมสูงในการรองรับกิจกรรมทางธุรกิจ มีการพัฒนาเพิ่มจุดบริการเบ็ดเสร็จ จุดผ่านแดนถาวร และจุดตรวจคนเข้าเมืองให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ (2558) เรื่อง เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย พบว่า จังหวัดหนองคายมีจุดแข็ง เป็นเมืองคู่แฝดของนครเวียงจันทน์ การสัญจรไปมาระหว่างสองเมืองสามารถใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว มีการพัฒนาด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง เป็นด่านถาวรพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้าเพื่อการส่งออก จุดอ่อน พบว่า มีแรงงานที่มีทักษะต่ำในการทำงาน มีการอพยพของแรงงานสูง ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ต่ำ ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีขั้นสูง ขาดจิตสำนึกการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการ

ดำเนินชีวิต อุปสรรค พบว่า ระบอบการปกครองที่แตกต่างของสองประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนในการติดต่อค้าขายและการร่วมมือในกิจกรรมทางการค้า โอกาส พบว่า จังหวัดหนองคายมีพื้นที่ตั้งของจังหวัดอยู่ใกล้กับเมืองหลวงนครเวียงจันทน์ จึงมีความเป็นไปได้สูงในการพัฒนาร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากรในการผลิต 3. ใช้ยุทธศาสตร์ OFC Strategy ประกอบด้วย 1. แผนปฏิบัติการเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Operational Plan) 2. ลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Features of Special Economic Zone) และ 3. ปัจจัยด้านบริบท (Contextual Factors) สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชานนท์ สุทธิโส (2560) เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาเขตการค้าชายแดน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของเขตการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้ว ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและการพัฒนาด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาการค้าชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับการค้าชายแดนให้ได้มาตรฐานและเป็นสากล ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาการค้าชายแดน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aradhna Aggarwal (2020) เรื่อง Study on Collaborative Approach to Special Economic Zones (SEZs): Development and Cooperation in IMT-GT (TA 9572) พบว่า เศรษฐกิจในภูมิภาคมีการชะลอตัวนับตั้งแต่ ค.ศ. 2000 ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านเศรษฐกิจและการค้า การริเริ่มการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน การเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านการผลักดันโครงการในแต่ละเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถสร้างพลวัตต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาชี้ให้เห็นว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 ได้ต่อยุทธศาสตร์ถึงความจำเป็นในการร่วมมือในระดับภูมิภาคและมูลค่าทางเศรษฐกิจของภูมิภาค

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย พบว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อธิบายได้ดังนี้

การพัฒนาร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากรในการผลิต ใช้ยุทธศาสตร์ OFC Strategy ประกอบด้วย 1. แผนปฏิบัติการเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Operational Plan) 2. ลักษณะของเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Features of Special Economic Zone) และ 3. ปัจจัยด้านบริบท (Contextual Factors) ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดสระแก้วภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาพที่ 1 รูปแบบยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วภายใต้บริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ที่มา: จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมสูงในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพเมียนมาร์ และเวียดนาม หรือกลุ่มประเทศ CLMV กลุ่มประเทศมีการขยายการค้าการลงทุน ตัวเลขสถิติของกลุ่มประเทศ CLMV ประชาชนมีความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้นกำลังซื้อที่มีมากขึ้น ประเทศเพื่อนบ้านยอมรับในคุณภาพของสินค้าของไทยและราคาที่เหมาะสม เป็นการสร้างโอกาสให้กับสินค้าไทย สินค้าประเภทอาหารกึ่งสำเร็จรูป อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ชิ้นส่วนจักรยานยนต์และรถยนต์ วัสดุจำเป็นในการก่อสร้าง มีมูลค่าการส่งออกสินค้าผ่านชายแดนในอัตราที่มีปริมาณสูงขึ้น ตัวเลขการเจริญเติบโตทางการค้าอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลกำหนดให้จังหวัดสระแก้วเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เร่งรัดพัฒนาด้านงบประมาณในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน มีการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสม เสนอสิทธิ

ประโยชน์ด้านการค้า การลงทุน สินเชื่อ ศุลกากรให้กับนักลงทุน มีการสร้างและปรับปรุงด่านผ่านแดน ด่านตรวจคนเข้าเมือง และบริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ประกอบการ

หน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องทุกองค์กร อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรปรับปรุงวิธีการทำงาน และยกระดับการสร้างการรับรู้ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องรวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่จะเป็นตัวกำหนดสำคัญในการสร้างแรงกระตุ้น หรือแรงจูงใจในการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วให้ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- เชียรช่วง กัลยาณมิตร และคณะ. (2558). *เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย. เอกสารประกอบการสัมมนา โครงการประชุมสัมมนากำหนดกรอบการทำงานในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ 2558*. หนองคาย: สำนักงานจังหวัดหนองคาย.
- ปริพัฒน์ ผลาสินธุ์. (2561). *ภาพรวมการพัฒนาและจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- พรพิมล ปลั่งศรีสกุล และคณะ. (2560). การนำนโยบายด้านแรงงานไปปฏิบัติในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย. *วารสารการบริหารปกครอง*, 6(2), 284-304.
- วิษยานนท์ สุทธิโส. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อการค้าสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษาเขตการค้าชายแดน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 8(2), 152-160.
- ศุภวุฒิ สายเชื้อ. (2553). *หนังสืออรากฐานของวิกฤติเศรษฐกิจ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2557). *การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน (Special Economic Zones to Support ASEAN Economic Community)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์. (2561). *การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมข้ามพรมแดน (Cross Border Economic Zone) เพื่อการค้า*. กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.

- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. และคณะ. (2560). เงื่อนไขการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจ (SMEs) และภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย. *วารสารการบริหารปกครอง*, 6(1), 45.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สายฝน แห่หลงล่า. (2561). *การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว*. สระแก้ว: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว.
- Aggarwal, A. (2020). *Study on Collaborative Approach to Special Economic Zones (SEZs) Development and Cooperation in IMT-GT (TA 9572)*. Retrieved January 20, 2021, from: <http://cmgfeng.psu.ac.th/images/Document/Draf/SEZ.pdf>
- Brussevich, M. (2020). *The Socio-Economic Impact of Special Economic Zones: Evidence from Cambodia*. IMF Working Papers. Cambodia: Council for the Development of Cambodia.